

עפ"ג 16978-07-25 - מדינת ישראל נ' מוחמד סעאידה

בבית המשפט העליון

עפ"ג 16978-07-25

לפני:
כבוד השופט יוסף אלרון
כבוד השופט אלכס שטיין
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ

המערערת:
נגד
מדינת ישראל

המשיב:
מוחמד סעאידה
ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בנוף הגליל-נצרת ב-ת"פ 31372-04-24 מיום
20.5.2025 שניתן על ידי השופטת א' רבהון
י' אב התשפ"ה (4.8.2025)
עו"ד ליאת יונניאן
עו"ד נוח רחאל
עו"ס סיון קוריס
תאריך ישיבה:
בשם המערערת:
בשם המשיב:
בשם שירות המבחן:

פסק-דין
השופט יוסף אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת (השופטת א' רבהון) ב-ת"פ 31372-04-24 מיום 20.5.2025, בגדרו נגזר על המשיב עונש של 25 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. זאת, בגין הרשעתו בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ושיבוש מהלכי משפט.

תמצית כתב האישום המתוקן

2. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 23.3.2024 המתלונן נסע בקולנועית ברחבי כפר אום אל גנם. בשלב מסוים, נעצר במרכז הכביש והחל לשוחח עם עובר אורח. באותה עת, המשיב הגיע למקום ברכב שטח יחד עם בני דודו, האחים מופיד ומוסטפא סעאידה. השלושה היו מצוידים בגרזן ושני

חפצים חדים.

כאשר המשיב ובני דודו הבחינו במתלונן, שהיה מסוכסך זה מכבר עם מופיד, עצרו את רכבם וחסמו את דרכו. בשלב זה, מופיד פנה למתלונן ואיים עליו כי יהרוג אותו. מיד לאחר מכן, ירד מרכבו תוך שהוא אוחז בגרזן, ניגש אל המתלונן והחל להכות אותו נמרצות בכל חלקי גופו ובכלל זה בראשו, בחזהו וברגליו. אז, בעוד מופיד מכה במתלונן, המשיב ומוסטפא חברו אליו ודקרו את המתלונן בגבו מספר פעמים באמצעות החפצים החדים. הגם שעוברי אורח ניסו להרחיקם, השלושה הוסיפו וניסו להגיע אל המתלונן בכוונה לחבול בו.

במעשיהם, המשיב ובני דודו גרמו למתלונן חתך ארוך בקרקפת; שברים בצלעות 6, 7 ו-8; שלושה פצעי דקירה בבית החזה האחורי; שלושה חתכים בגב העליון; שני חתכים במותן ימין; ושני חתכים במותן שמאל.

המשיב נמלט מהמקום על אף שידע כי הוא דרוש לחקירה. ביום 27.3.2023, בעוד המשיב נוסע ברכבו, נעצר לבדיקה שגריתית על ידי שוטר והתבקש להזדהות. אולם, בחר להזדהות בשמו של אחיו. השוטר חשד בדבר זהותו ועיכב אותו משהבין כי הוא דרוש לחקירה.

3. בגין האמור, יוחסו למשיב עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק.

עיקרי גזר דינו של בית המשפט המחוזי

4. המשיב הורשע בעבירות שיוחסו לו על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בהתאם להסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

5. בית המשפט המחוזי קבע כי המשיב פגע ברף העליון של הערכים המוגנים שבבסיס העבירות בהן הורשע. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, צוין כי המשיב ובני דודו תקפו את המתלונן במקום ציבורי, לאור יום ולעיני עוברי אורח. עוד הודגש, כי למעשיו של המשיב לא קדמה התגרות מצד המתלונן וכי האחרון כלל לא היה מסוכסך עמו. כמו כן, צוין כי למתלונן נגרמו נזקים פיזיים משמעותיים וכי במעשיהם של השלושה מגולם נזק פוטנציאלי רב אשר עלול היה להביא את המתלונן לכדי סכנת חיים.

נוכח האמור, ובהתייחס למדיניות הענישה הנוהגת, נקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המשיב הוא בין 20 ל-44 חודשי מאסר בפועל.

6. בגדרי מתחם העונש ההולם, בית המשפט המחוזי ציין בנימוקים לקולה את הודאת המשיב; גילו הצעיר; היעדר עבר פלילי לחובתו; והסכם הסולחה שנכרת בינו לבין המתלונן, וכן את סכום הפיצויים ששולם לאחרון. עוד הפנה לחוות דעת שירות המבחן, בה צוין, בין היתר, כי המשיב התקשה לקחת אחריות על מעשיו ולראות את הפסול שבהם.

בשקלול האמור, בית המשפט המחוזי גזר על המשיב עונש של 25 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר מותנה לבל יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, למשך 3 שנים; 6 חודשי מאסר מותנה לבל יעבור עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה של שיבוש מהלכי משפט, למשך 3 שנים; וקנס כספי בסך של 4,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים בערעור

7. לטענת המערערת, העונש שנגזר על המשיב מקל עמו יתר על המידה. תחילה, נטען כי מתחם העונש ההולם אינו משקף את נסיבות המקרה החמורות או את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות שבהן הורשע. המערערת טענה, בין היתר, כי במעשיו של המשיב מגולמת אכזריות יתרה ואף כי הם מצויים "ברף החומרה העליון" של נסיבות ביצוע העבירה והפגיעה בערכים המוגנים. כן נטען שלא ניתן משקל ממשי לכך שהמשיב הורשע בשתי הנסיבות המחמירות שבסעיף 335 לחוק, הקובע עונש מרבי של 14 שנות מאסר בפועל.

המערערת הוסיפה כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שמיקם את עונשו של המשיב בשליש התחתון של המתחם. לעניין זה נטען, בין היתר, כי תסקיר שירות המבחן מלמד שהמשיב כלל לא הביע חרטה אמיתית על מעשיו או הפנים את חומרתם; כי לא היה מקום להעניק משקל להסכם הסולחה שנכרת בין המשיב למתלונן בנסיבות דנן; וכן כי לא ניתן משקל מספק לשיקולי הרתעת היחיד והרבים.

8. מנגד, בא-כוח המשיב טען בדיון שלפנינו כי לא נפל פגם בגזר דינו של בית המשפט המחוזי. בכלל זה, צוין כי אירוע האלימות לא היה מתוכנן והמשיב לא היה מי שאחז בידו את הגרזן. עוד נטען כי אין להחמיר בעונשו של המשיב אף בשים לב להודאתו המוקדמת בכתב האישום המתוקן.

דיון והכרעה

9. ערכאת הערעור, כך נקבע לא אחת, אינה נוטה להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא במקרים בהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת או כאשר נפלה טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (עפ"ג 30614-12-24 מדינת ישראל נ' סברה, פסקה 10 (20.7.2025)). כפי שאפרט להלן, העונש שנגזר על המשיב מקל עמו יתר על המידה באופן המצדיק את התערבותו.
10. בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן הרבה של עבירות האלימות, ובכלל זה הדגיש את פגיעתן הקשה בזכותו של הפרט לביטחון אישי. משתופעת האלימות הפכה שכיחה, ציינתי זה מכבר כי על בתי המשפט לנקוט מדיניות ענישה מחמירה ומוחשית אשר יהא בה כדי להרתיע את מי שבוחר לפעול בדרכים אלו. לא כל שכן, את מי שבמעשיו מבצע עבירה של חבלה בנסיבות מחמירות תוך שימוש בחפץ חד.
11. בענייננו, עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה המשיב, מלמדות על מסכת עבריינית אלימה וחמורה. על מעשיהם הקשים של המשיב ובני דודו ניתן ללמוד מהחבלות הקשות שנגרמו למתלונן, אשר סבל מחתך ארוך בקרקפת; שברים בצלעות; שלושה פצעי דקירה בבית החזה האחורי; שלושה חתכים בגב העליון; שני חתכים במותן ימין; ושני חתכים במותן שמאל. לא רק הנזק החמור שנגרם למתלונן מצדיק השתת עונש חמור על המשיב (סעיף 40ט(א)(4) לחוק); אלא גם הנזק הפוטנציאלי לחייו של המתלונן (סעיף 40ט(א)(3) לחוק).
12. אם לא די במעשי האלימות החמורים, המשיב נמלט ממוקם ביצוע העבירה - עד אשר נעצר על ידי שוטר לבדיקה שגרתית בחלוף מספר ימים. גם אז, הזדהה בפני השוטר באופן כוזב, בניסיון לחמוק מגורמי האכיפה תוך הבעת חוסר מורא מהדין.
13. בהינתן החומרה הרבה שבמעשי המשיב והנזק שאלו גרמו למתלונן, ובהתייחס, בין היתר, לצורך הממשי בהשתת עונשי מאסר בפועל משמעותיים על מי שבוחר לפעול בדרכים אלימות, מתחם העונש שבית המשפט המחוזי קבע אינו הולם את מעשיו של המשיב.
14. יתרה מכך, גם העונש שנגזר על המשיב בגדרי מתחם זה מקל עמו יתר על המידה. המשיב אמנם נעדר עבר פלילי והודה בכתב האישום המתוקן בשלב מוקדם של ההליך; אולם, בשים לב למעשיו האלימים, כמו גם לצורך בהגנה על שלום הציבור ובהרתעת היחיד והרבים בעבירות מעין אלו, נסיבותיו האישיות אינן מצדיקות הקלה משמעותית בעונשו. בהקשר זה, ציינתי זה מכבר כי "במקרים של אלימות במרחב הציבורי, יש ליתן ביטוי לשיקולי הרתעת היחיד והרבים במסגרת גזירת העונש בגדרי המתחם" (ע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת, פסקה 21 (20.11.2022)).

15. הסכם ה"סולחה" שנכרת בין המשיב למתלון אף הוא אינו מצדיק את העונש המקל שנגזר על המשיב. לא אחת ציינתי, כי "מתן גושפנקה ל'סולחות' כמעין 'מרכיב משלים' לדרכי הענישה הקבועים בדין, יש בו כדי להוות מעין הפרטה פסולה של ההליך הפלילי" (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 22 (5.11.2019); ראו גם: 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת, פסקה 24 (20.11.2022)). יישוב סכסוך בדרך של סולחה אינו מבטל את הצורך במיצוי הדין עם מבצע העבירה ורחוק מלמצות את האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים (ראו, מני רבים: עפ"ג 23486-12-24 מדינת ישראל נ' דחלה, פסקה 16 (20.2.2025)). הנה כי כן, גם בענייננו, לא היה מקום להעניק משקל להסכם זה.

16. זאת ועוד, הגם שהודאה בכתב אישום עשויה להעיד על הבעת חרטה מסוימת של נאשם במעשיו - נדמה כי מסקנה זו רחוקה מלהיות נכונה במקרה דנן. בתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית המשפט המחוזי צוין כי המשיב "מתקשה לראות את הפסול שבמעשיו [...]" נוקט בעמדה ממזערת מחומרת מעשיו [...] ונוטה לבחור בדפוסים אלימים ואימפולסיביים כדרך לניהול קונפליקט ומשבר". אף מדברים אלו ניתן ללמוד על גישתו של המשיב ביחס למעשיו ועל היעדר רצון מצדו לחזור לדרך הישר.

17. בשקלול כל האמור לעיל, מובן כי נסיבותיו המקלות המעטות של המשיב אינן מצדיקות כי עונשו ימוקם בסמוך לתחתית מתחם העונש ההולם.

18. סיכומם של דברים: המשיב דקר את המתלון מספר פעמים, בעוד בן דודו הלא בזה האחרון באמצעות גרזן. בעשותו כן ניצל, הלכה למעשה, את חוסר האונים של המתלון אשר מצא עצמו לבדו למול חבורה חמושה בנשק קר, אלימה וחסרת רסן. במכלול נסיבות העניין העונש שנגזר על המשיב רחוק מלהלום את מעשיו ואף אינו מתיישב עם יתר שיקולי הענישה.

אשר על כן, ובשים לב לכך שאין זו דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין, אציע לחברי ולחברתי לקבל את הערעור ולהחמיר את עונשו של המשיב, כך שיעמוד על 36 חודשי מאסר בפועל, חלף 25 חודשי המאסר שנגזרו. זאת, תוך שנותיר על כנם את יתר רכיבי גזר הדין.

יוסף אלרון
שופט

השופט אלכס שטיין:

אני מסכים.

אלכס שטיין
שופט

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

ניתן היום, כ"ד אב תשפ"ה (18 אוגוסט 2025).

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

אלכס שטיין
שופט

יוסף אלרון
שופט